

. Sygn. akt II C 1420/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2016 roku.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Kornatka
Protokolant:	Dominika Izdebska

po rozpoznaniu w dniu 08 lutego 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Ministra Sportu i Turystyki

o zapłatę kwoty 172.251,00 zł

1. ***powództwo oddala,***

2. ***zasądza od K. D. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej wykonującej zastępstwo procesowe Skarbu Państwa – reprezentowanego przez Ministra Sportu i Turystyki kwotę 3.600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.***

Sygnatura akt II C 1420/14

UZASADNIENIE

W dniu 23 lipca 2013 roku (data prezentaty Sądu Okręgowego w Warszawie) K. D., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. D., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika – r.pr. L. K. (pełnomocnictwo – k. 7) wniósł do Sądu Okręgowego w Warszawie, XXVI Wydziału Gospodarczego pozew o zapłatę kwoty 172.250,88 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wymagalności zwrotu zatrzymanych kwot do dnia zapłaty przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., działającej w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Sportu i Turystyki. Dodatkowo wniósł o zasądzenie kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kwoty 17,00 złotych tytułem zwrotu kosztów pełnomocnictwa i kwoty 30,00 złotych tytułem zwrotu kosztów odpisu z KRS pozwanej.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik wskazała, że (...) Spółka z o.o. w W., działająca w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Sportu i Turystyki zawarła w dniu 4 maja 2009 roku umowę nr (...) o roboty budowlane dotyczące budowy wielofunkcyjnego Stadionu (...) w W. wraz z infrastrukturą towarzyszącą. (...) Spółka z o.o. w W. wyraziła w niej zgodę na to, iż Konsorcjum, które było stroną umowy i w skład którego wchodziły między innymi (...) Spółka z o.o. w (...) S.A. w W., będzie realizowało przedmiot zamówienia przy pomocy podwykonawców. Pełnomocnik powoda wskazała ponadto, iż pozwana nie zadbała, by w okresie budowy Konsorcjum płaciło podwykonawcom za zrealizowane prace. Powód zawarł w dniu 01 sierpnia 2011 roku z przedstawicielami Konsorcjum tj. (...) S.A. w W. oraz (...) Spółka z o.o. w K. dwie umowy dotyczące prac przy budowie Stadionu (...) w W.. Pierwsza z umów o numerze (...) dotyczyła prac ogólnobudowlanych, natomiast druga o numerze (...)

dotyczyła wykonywania usług polegających na kompleksowym wykonywaniu prac porządkowych oraz utrzymaniu czystości w pomieszczeniach kontenerów na terenie zaplecza budowy Stadionu (...). Konsorcjum celem zabezpieczenia należytego wykonania umów pobierało 5 % wynagrodzenia należnego podwykonawcom, które po zakończeniu budowy zobowiązało się zwrócić. Powód, któremu powyższa należność była potrącana przez podmioty, z którymi zawarł umowy, nie otrzymał zwrotu powyższej kwoty, w związku z czym domaga się tego od pozwanej. Z uwagi na przyrzeczenie Ministra Sportu i Turystyki, ogłoszone w dniu 4 lipca 2012 roku, powód wystąpił o zawarcie porozumienia z pozwaną oraz wezwał ją do zwrotu zatrzymanych przez nią kwot tytułem zabezpieczenia. Dodatkowo powód wystąpił do pozwanej w dniu 10 czerwca 2013 roku z ostatecznym wezwaniem do zapłaty części wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez powoda i potrącone przez Konsorcjum na zabezpieczenie należytego wykonania umowy, a po ponowieniu wezwania pismem z dnia 16 lipca 2013 roku pozwana odmówiła zaspokojenia roszczeń powoda, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego. (pozew wraz z załącznikami – k. 1-161).

W dniu 04 października 2013 roku (data prezentaty Sądu Okręgowego w Warszawie) (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – r.pr. M. M. (pełnomocnictwo – k. 176) wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanej wskazał na brak legitymacji biernej po stronie pozwanej. Podniesiono, iż Spółka ponosiłaby odpowiedzialność wraz z Generalnym Wykonawcą jedynie w przypadku wykonywania inwestycji w systemie zastępstwa pośredniego. Ponadto pełnomocnik pozwanej wskazał, iż prace wykonywane przez powoda nie miały charakteru prac budowlanych, w związku z czym nie można uznać go za podwykonawcę, a umowa zawarta przez powoda nie była w jego ocenie umową o roboty budowlane a umową rezultatu. Nadto strona powodowa nie udowodniła roszczenia, ponieważ nie przedstawiła faktur i protokołów potwierdzających fakt wykonywania prac na terenie budowy Stadionu (...) w W. (odpowiedź na pozew – k. 173-226).

Na rozprawie w dniu 17 czerwca 2014 roku pełnomocnik powoda wniosła o dopozwanie Skarbu Państwa (protokół wraz z płytą CD – k. 273-275).

Postanowieniem z dnia 07 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVI Wydział Gospodarczy na wniosek pełnomocnika powoda zawarty w piśmie procesowym z dnia 24 czerwca 2014 roku (data prezentaty Sądu Okręgowego w Warszawie) oraz zgłoszony na rozprawie w dniu 17 czerwca 2014 roku wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Sportu i Turystyki (pismo z dnia 07 lipca 2014 roku –k. 276 – 277, postanowienie - k. 281).

Dnia 29 września 2014 roku (data prezentaty Sądu Okręgowego w Warszawie) Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Sportu i Turystyki, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o przekazanie sprawy do Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie, oddalenie powództwa w odniesieniu do Skarbu Państwa, zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz oddalenie wniosków dowodowych powoda.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pełnomocnik Skarbu Państwa Starszy Radca Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa J. P. wskazał, że powód nie sprecyzował bliżej okoliczności i podstaw faktycznych rzekomej odpowiedzialności Skarbu Państwa – Ministra Sportu i Turystyki, nie wykazał również podstaw prawnych żądań kierowanych wobec Skarbu Państwa – Ministra Sportu i Turystyki. Ponadto pełnomocnik wskazał, że umów dotyczących powoda nie można zakwalifikować jako umów o roboty budowlane ani też jako umów rezultatu. Umowy te były typowymi umowami o świadczenie usług. W odpowiedzi na pozew wskazano również, że w przypadku hipotetycznego uznania, iż powoda z członkami Konsorcjum Generalnego Wykonawcy łączyła umowa o roboty budowlane, to uznać należy, iż była ona bezwzględnie nieważna, ponieważ essentialia negotii umowy o roboty budowlane jest precyzyjne określenie zakresu robót, do wykonania których zobowiązuje się wykonawca i to pod rygorem nieważności na piśmie, których skutkiem ma być zmaterializowany efekt, wchodzący następnie w skład

wybudowanego obiektu. W przypadku powoda zobowiązał się on natomiast do wykonania robót ogólnobudowlanych. Powód nie udowodnił również faktu wyrażenia zgody przez inwestora na zawarcie umowy podwykonawstwa, do czego był zobowiązany na mocy art. 6 k.c. Pełnomocnik wskazał również, że Skarb Państwa nie posiada legitymacji biernej wobec zgłoszonych w pozwie żądań. Z załączników do pozwu wynika, że to nie pozwani dokonywali potrąceń 5 % wynagrodzenia, o którym stanowi pozw, lecz czynili to bezpośredni kontrahenci powoda – (...) Spółka z o.o. oraz (...) S.A. (odpowiedź na pozw – k. 302-317).

Postanowieniem z dnia 01 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVI Wydział Gospodarczy stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie, Wydziałowi Cywilnemu (postanowienie – k. 318-320).

Postanowieniem z dnia 04 maja 2015 roku tut. Sąd, na skutek oświadczenia pełnomocnika powoda, złożonego na rozprawie, w przedmiocie cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., umorzył postępowanie w stosunku do (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oraz zasądził od K. D. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 3.617,17 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (postanowienie – k. 355, protokół – k. 356-357).

Na rozprawie w dniu 27 października 2015 roku Sąd dopuścił dowód z zeznań stron, ograniczając do zeznań strony powodowej na okoliczność zawarcia umowy na roboty budowlane, treści umowy oraz sposobu i zakresu jej wykonania przez strony (protokół – k. 391-395).

Pismem procesowym z dnia 09 listopada 2015 roku (data prezentaty tut. Sądu) pełnomocnik powoda wskazał wysokość odsetek ustawowych od poszczególnych kwot, których powód dochodzi w procesie (pismo procesowe – k. 396-399).

Pismem procesowym z dnia 30 listopada 2015 roku (data prezentaty tut. Sądu) pełnomocnik Skarbu Państwa, w wykonaniu zobowiązania Sądu z dnia 27 października 2015 roku, złożył do akt sprawy pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki B. U. z dnia 18 września 2014 roku oraz ugodę z dnia 6 kwietnia 2012 roku zawartą pomiędzy (...) Sp. z o.o. oraz (...) S.A., (...) Sp. z o.o., A. (...) D. (...) AG, (...) S.A. (pismo wraz z załącznikami – k. 400-439).

Na rozprawie w dniu 28 grudnia 2015 roku pełnomocnik pozwanego złożył informację uzyskaną od Ministerstwa Sportu i Turystyki wraz z kopią zawierającą listę podwykonawców budowy Stadionu (...) w W. (protokół wraz z płytą CD – k. 479-481).

Na rozprawie w dniu 08 lutego 2016 roku Przewodnicząca, wobec zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz zakresu przeprowadzonego postępowania dowodowego, zamknęła rozprawę i postanowiła odroczyć publikację orzeczenia do dnia 22 lutego 2016 roku (protokół wraz z płytą CD – k. 482-483).

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd uznał za udowodniony następujący stan faktyczny:

W dniu 04 maja 2009 roku (...) Sp. z o.o. w W. działająca w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa jako zamawiający oraz Konsorcjum Wykonawców w składzie: A. (...) D. (...)d AG, (...), (...) Sp. z o.o., (...) S.A. oraz (...) S.A. zawarły umowę o roboty budowlane dotyczące budowy wielofunkcyjnego Stadionu (...) w W. wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Powyższa budowa była związana z organizacją przez Polskę i Ukrainę finałowego turnieju Mistrzostw Europy w P. (...) 2012. Konsorcjum zgodnie z pkt. 2.1 umowy zobowiązało się do wykonania wszystkich czynności niezbędnych do przygotowania, zorganizowania oraz zrealizowania budowy i oddania do eksploatacji Stadionu (...) w W. wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Zgodnie z pkt 15.1. wykonawca mógł powierzyć podwykonawcom wykonanie poszczególnych zadań wykonawcy wynikających z Umowy w zakresie wskazanym w ofercie. Wykonawca zobowiązał się do dokonania starannego wyboru podwykonawców, spośród podmiotów mających odpowiednie doświadczenie i

kwalifikacje. Ponadto wykonawca zobowiązał się sprawować stały nadzór nad realizacją robót przez podwykonawców i ponosić pełną odpowiedzialność za szkody wyrządzone zamawiającemu ich działaniem lub zaniechaniami (pkt 15.2 umowy). Jak wynika z pkt 15.8 umowy w związku z art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c. wykonawca zobowiązał się ponadto zwolnić zamawiającego z obowiązku zapłaty wynagrodzenia na rzecz podwykonawców oraz dalszych podwykonawców w odpowiednich terminach i po dokonaniu każdej płatności miał przedstawić zamawiającemu potwierdzenie dokonania zapłaty wystawione przez właściwy bank lub oświadczenie podwykonawcy potwierdzające fakt otrzymania płatności, a także przedstawić analogiczne potwierdzenia dokonania płatności na rzecz dalszych podwykonawców, niezwłocznie po ich otrzymaniu. W razie wytoczenia powództwa przez któregokolwiek z podwykonawców lub dalszych podwykonawców przeciwko zamawiającemu, wykonawca – na żądanie zamawiającego – mógł wziąć na swój koszt udział w postępowaniu w zakresie niezbędnym do ochrony zamawiającego przed odpowiedzialnością wobec podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy. Ponadto jeżeli zamawiający mógł być zmuszony do zapłaty na rzecz podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy, wykonawca winien wyrównać również wszelkie inne straty poniesione przez zamawiającego, w tym zwrócić koszty sądowe oraz koszty zastępstwa procesowego oraz uzasadnione koszty pomocy prawnej poniesione przez zamawiającego. Tytułem zabezpieczenia wykonania przez wykonawcę zobowiązań wynikających z umowy, wykonawca mógł dostarczyć zamawiającemu zabezpieczenie należytego wykonania na kwotę równą 5 % wynagrodzenia brutto oraz utrzymywać je przez okres wykonania umowy (pkt 22.1.1). W dniu 31 maja 2012 roku Biuro (...) w W. skierowało do (...) Sp. z o.o. w W. listę podwykonawców realizujących roboty budowlane na Stadionie N. (...).

Dowód: umowa o roboty budowlane z dnia 04 maja 2009 roku nr (...)– k. 186-225; pismo Biura (...) w W. – k. 448-452.

K. D. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. D. od 07 września 2010 roku. Przedmiotem działalności jest wykonywanie prac budowlanych tj. prowadzenie specjalistycznych robót budowlanych, robót związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, budową dróg i autostrad, budową dróg szynowych i kolei podziemnej, budową mostów i tuneli itp. Aktualnie działalność powoda jest zawieszona. Ostatnie zlecenie powód miał w 2014 roku na budowie przy ul. (...). W ramach prowadzonej działalności powód zatrudniał pracowników na roboczo godziny, oddając ich pod dozór inżyniera. Sam prac budowlanych nie wykonywał, nie posiada w tym zakresie uprawnień i umiejętności.

Dowód: zeznania powoda – k. 391-395; zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej – k. 20.

W dniu 01 sierpnia 2011 roku w W. K. D. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. D. jako wykonawca zawarł z (...) S.A. w W. oraz (...) Spółką z o.o. w K. jako zamawiającymi umowę nr (...), w której zobowiązał się do wykonywania robót ogólnobudowlanych - określonych przykładowo w ofercie wykonawcy – stanowiącej załącznik nr 4 do umowy, oddelegowanymi przez siebie pracownikami w ramach zadania inwestycyjnego pn.: „Budowa wielofunkcyjnego Stadionu (...) w W. wraz z infrastrukturą towarzyszącą”. Powód oświadczył, że dysponuje wystarczającym doświadczeniem i wiedzą, a także technicznymi i osobowymi możliwościami gwarantującymi należyte wykonanie umowy oraz, że posiada środki finansowe w ilości gwarantującej prawidłowe i terminowe wykonanie umowy. W złożonej ofercie, stanowiącej załącznik do w/w umowy powód wymienił prace, które jest w stanie wykonać na budowie tj.: obsługę wózka widłowego, obsługę myjek, roboty ogólnobudowlane, organizację placu budowy i prac zapleczowych, zabezpieczenia tymczasowe, naprawy bieżące na terenie budowy, zabezpieczenie BHP, roboty porządkowe i sprzątające, montaż ogrodzenia budowlanego, nadzór nad agregatem prądotwórczym i stacjami odwodnieniowymi oraz wycinka drzew. Termin rozpoczęcia realizacji ustalono na 01 sierpnia 2011 roku, a zakończenia na 29 listopada 2011 roku. Zgodnie z § 6 wykonawca miał wystawiać dwie faktury, w wysokości po 50 % - jedną na (...) S.A. w W., a drugą na (...) Sp. z o.o. w K.. Wynagrodzenie miało być płatne po dostarczeniu faktury wystawionej na podstawie potwierdzonego przez obie strony raportu pracy i bezusterkowych protokołów odbioru robót, które miały stanowić załącznik do protokołu. Z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umowy, w tym pokrycia kosztów kar umownych, zamawiający miał potrącać z każdej faktury wystawionej przez wykonawcę 5 % wynagrodzenia netto. Zabezpieczenie miało być zwrócone w ciągu 15 dni po zakończeniu obowiązywania niniejszej umowy. Aneksami z dnia

09 listopada 2011 roku, 23 stycznia 2012 roku, 06 sierpnia 2011 roku strony przedłużyły termin realizacji umowy nr (...) do dnia 31 sierpnia 2012 roku.

(...) S.A. w W. oraz (...) Spółka z o.o. w K. zawarły z powodem również umowę nr (...) z dnia 01 sierpnia 2011 roku, w której powód zobowiązał się do wykonania usług polegających na kompleksowym wykonywaniu prac porządkowych oraz utrzymaniu czystości w pomieszczeniach kontenerów na terenie zaplecza budowy Stadionu (...) w W.. Zakres rzeczowy usług obejmował: sprzątanie wszystkich pomieszczeń 5 razy w tygodniu, mycie wszystkich okien 2 razy w miesiącu, uzupełnianie środków czystości zakupionych samodzielnie przez wykonawcę umowy stosownie do potrzeb zaplecza budowy, sprzątanie toalet, aneksów kuchennych oraz urządzeń sanitarnych. Umowę zawarto na czas określony tj. od 01 sierpnia 2011 roku do 29 listopada 2011 roku. Sposób wystawiania faktur oraz zabezpieczenie należytego wykonania umowy określono w sposób taki jak w umowie nr (...).

Obie umowy nie zostały zgłoszone Inwestorowi do listy podwykonawców pracujących na budowie Stadionu (...) w W. i w tym zakresie nie uzyskały akceptacji.

Dowód: umowa nr (...) z dnia 01.08.2011r. w W. – k. 14-17; aneks nr (...) do umowy nr (...) – k. 18-20; umowa nr (...) z dnia 01.08.2011r. w W. – k. 21-23; oferta (...) K. D. – k. 182-183; pismo Sekretarza Stanu z Ministerstwa Sportu i Turystyki J. S. z dnia 09 grudnia 2015 roku – k. 446-463.

W czasie trwania zawartych umów powód na teren budowy Stadionu (...) dostarczał pracowników, w zależności od zapotrzebowania od 40 do 150 osób oraz kierowników: D. Z., S. M. i R. K.. Większość pracowników była zatrudniona przez powoda na podstawie umów zlecenia, natomiast kierownicy na podstawie umowy o pracę. Pracownicy dostarczani przez powoda na plac budowy byli dzieleni na sekcje i wykonywali prace na polecenie kierownika budowy. Każdego dnia byli przydzielani do poszczególnych zadań. Wykonywali prace naprawcze, pracowali na schodach kaskadowych, trybunach i ścianach izolacyjnych. Ponadto zajmowali się pracami porządkowymi. Z każdego dnia prac były sporządzane protokoły, które zawierały opis wykonywanych prac. Najczęściej inżynier wpisywał transporty i rozładowania. Protokoły były podpisywane również przez kierownika sekcji. Od pracowników powód dowiadywał się, że wykonywali oni inne prace niż te które były wpisane do protokołów. Powód jednak sam nie pracował ani nie nadzorował pracowników na budowie Stadionu (...) w W., nie weryfikował zapisów zawartych w protokołach wykonania prac. Nie były również zgłaszane do niego żadne zastrzeżenia co do pracy osób, które przedstawiał na budowie. Za okres pracy zatrudnionych przez siebie pracowników, powód rozliczył się z osobami zatrudnionymi przez swoją firmę. Za okres wykonywania prac na budowie Stadionu (...) powód wystawiał co miesiąc faktury VAT, zgodnie z warunkami określonymi w umowach tj. 50 % wartości na (...) S.A. w W. oraz (...) Spółkę z o.o. w K.. (...) S.A. w W., ze względu na ogłoszoną upadłość, nie zapłaciła powodowi należności z ostatnich 3-4 faktur. Powód zgłosił wierzytelność w postępowaniu upadłościowym i jest ujęty na liście wierzycieli.

Dowód: zeznania powoda – k. 391-395; raporty prac porządkowych firmy (...) – k. 184-185; faktury VAT – k. 31-161.

Po zakończeniu okresu trwania umowy powód nie otrzymał zwrotu kwot, pobranych tytułem zabezpieczenia należytego wykonania umowy. W dniu 10 czerwca 2013 roku skierował do (...) Sp. z o.o. w W. ostateczne wezwanie do zapłaty kwoty 172.250,88 złotych zatrzymanej tytułem zabezpieczenia. W odpowiedzi na powyższe wezwanie Prezes Zarządu Dyrektor Generalny Stadionu (...) w W. M. P. uznał za bezzasadne powyższe wezwanie, z uwagi na brak podstaw do uznania, iż należności za usługi wykonane przez (...) K. D. na rzecz Generalnego Wykonawcy są objęte solidarną odpowiedzialnością Inwestora.

Dowód: zeznania powoda – k. 391-395; ostateczne wezwanie do zapłaty – k. 28-29; pismo Prezesa Zarządu Stadionu (...) w W. M. P. – k. 30.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie dokumenty złożone w toku postępowania przez strony oraz zeznania strony powodowej. Powyższe nie było kwestionowane przez strony, w związku z czym

Sąd uznał je za wiarygodne i miarodajne. Spór między stronami odnosił się bowiem do oceny prawnej stosunku cywilnoprawnego, powstałego na skutek zawarcia przez powoda umów z sierpnia 2011 roku, o czym poniżej.

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

W niniejszym postępowaniu K. D. domagał się zwrotu kwoty 172.250,88 złotych od pozwanego Skarbu Państwa, tytułem zwrotu zatrzymanego przez Generalnego Wykonawcę wynagrodzenia jako zabezpieczenia prawidłowo wykonanej umów. Pierwsza z umów o numerze (...) dotyczyła prac ogólnobudowlanych, natomiast druga o numerze (...) dotyczyła wykonywania usług polegających na kompleksowym wykonywaniu prac porządkowych oraz utrzymaniu czystości w pomieszczeniach kontenerów na terenie zaplecza budowy Stadionu (...). Powyższe roszczenie ma swoje źródło w art. 647⁽¹⁾ § 5 k.c.

Początkowo powód skierował swoje roszczenie przeciwko (...) Sp. z o.o. w W., jednak z uwagi na brak legitymacji biernej powyższego podmiotu, powód cofnął roszczenie przeciwko niemu i skierował je przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sportu i Turystyki. Postanowieniem z dnia 04 maja 2015 roku Sąd umorzył postępowanie przeciwko (...) sp. z o.o. i prowadził postępowanie wyłącznie przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Sportu i Turystyki.

W pierwszej kolejności w ocenie Sądu wskazać należy, iż prac wykonywanych przez powoda na terenie budowy Stadionu (...) w W., nie można uznać jako prac o charakterze budowlanym, co w konsekwencji skutkuje brakiem odpowiedzialności po stronie inwestora – zamawiającego.

Umowę o roboty budowlane reguluje tytuł XVI k.c. Zgodnie z art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Jak wynika z art. 647¹ § 1 k.c. w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 k.c., zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. Do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (§ 2). Do zawarcia przez podwykonawcę umowy z dalszym podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora i wykonawcy. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio (§ 3). Umowy, o których mowa w § 2 i 3, powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności (§ 4). Zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę (§ 5). Odmienne postanowienia umów, o których mowa w niniejszym artykule, są nieważne (§ 6).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 03 lipca 2014r., sygn. akt I ACa 242/14 o zakwalifikowaniu umowy jako umowy o roboty budowlane, o jakiej mowa w art. 647 i następnych k.c. decydują cechy przedmiotowe umowy. Jeżeli zatem jej przedmiotem jest przedsięwzięcie o większych rozmiarach, zindywidualizowanych właściwościach fizycznych i użytkowych, a w umowie nadto przewidziano wymóg projektowania i zindywidualizowany nadzór, to umowę należy kwalifikować jako umowę o roboty budowlane. Zasadniczym kryterium rozróżnienia umowy o dzieło i umowy o roboty budowlane jest ocena realizowanej inwestycji stosownie do wymagań prawa budowlanego.

Umowa z podwykonawcą spełniać będzie warunki umowy z podwykonawcą w rozumieniu art. 647¹ k.c., jeżeli prace wykonywane przez podwykonawcę prowadzić będą do wykonania danego obiektu, stanowiąc część składową finalnego rezultatu, przy czym w sensie prawnym umowa taka może zostać zakwalifikowana także jako umowa o dzieło. Jak wynika z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 stycznia 2015 roku, sygn. akt V ACa 386/14 artykuł 647 k.c. nawiązuje do pojęć występujących w przepisach prawa budowlanego i w nich bliżej określony. Przedmiotem umowy o roboty budowlane jest więc przedsięwzięcie o większych rozmiarach, zindywidualizowanych właściwościach,

zarówno fizycznych, jak i użytkowych, z reguły powiązane z wymogiem projektowania i zinstytucjonalizowanym nadzorem. Dla wyjaśnienia kwestii, czy dane roboty wykonane na podstawie umowy o podwykonawstwo wchodzą w zakres robót budowlanych, pomocne może być też wyjaśnienie, czy kosztorys powykonawczy sporządzony został według zasad powszechnie przyjętych w obrocie dla sporządzania kosztorysów budowlanych. Bez dokonania takich ustaleń kwalifikacja prawna zawartej umowy nie jest możliwa, a tym samym nie jest możliwa ocena, czy umowa ta jest ważna z uwagi na brak dochowania przez strony rygorów określonych w art. 647¹ k.c. Zauważyć jednak należy, iż aby móc dochodzić roszczenia na podstawie art. 647¹ § 5 k.c., musi zostać spełniona przesłanka odpowiedzialności solidarnej inwestora z wykonawcą wobec podwykonawcy, która jest spełniona tylko wówczas gdy rezultat świadczenia podwykonawcy stał się składnikiem obiektu stanowiącego przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach umowy o roboty budowlane (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011r., sygn. akt II CSK 63/11).

Na początku wskazać należy, iż obie umowy zawarte przez powoda dotyczące prac na terenie budowy Stadionu (...) w W. nie zostały zgłoszone przez generalnego wykonawcę do inwestora, w związku z czym nie został spełniony podstawowy warunek umów o podwykonawstwo. Już nawet w tym zakresie powód nie ma prawa domagać się zwrotu wskazanej przez niego w pozwie kwoty od strony pozwanej. Ponadto powód nie udowodnił w toku postępowania, iż został on uznany jako podwykonawca w procesie budowy Stadionu (...) w W.. Powołać w tym miejscu należy wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 06 sierpnia 2015 roku, I ACa 333/15, w którym Sąd wskazał, iż „Liberalizacja przesłanek, przy których przyjmuje się, że wymóg uzyskania czynnej zgody inwestora per facta concludentia został spełniony, nie może iść tak daleko, aby łączyć ją z jego biernym zachowaniem i zaniechaniem wglądu w dokumentację, która nie została mu przedstawiona i o której istnieniu nie musiał nawet wiedzieć. Przy tej interpretacji art. 647⁽¹⁾ § 2 k.c. ab initio całkowicie odpadałby bowiem sens istnienia zawartej w nim dalszej regulacji, która w takiej sytuacji wprowadza fikcję prawną zgody, ale przy spełnieniu określonych warunków - przedstawienia umowy bądź jej projektu oraz odpowiedniej części dokumentacji.” Podobnie, wyrok Sadu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 lipca 2015 roku I ACa 143/15, z którego również wynika, iż „Aby można było przypisać inwestorowi milczącą zgodę na zawarcie umowy przez wykonawcę z podwykonawcą konieczne jest łączne wypełnienie wszystkich przesłanek przepisu art. 647⁽¹⁾ k.c., to znaczy przedstawienie inwestorowi umowy zawartej z podwykonawcą lub jej projektu wraz ze stosowną częścią dokumentacji, która dotyczy przedmiotu umowy. Aby możliwe było przyjęcie, że milczenie inwestora oznacza jego zgodę, treść przedłożonej umowy lub jej projektu powinna obejmować wszystkie postanowienia istotne dla określenia zakresu odpowiedzialności solidarnej inwestora, a jej uzupełnieniem jest odpowiednia część dokumentacji, obejmująca roboty będące przedmiotem przedstawianej umowy (projektu). Zaznaczyć przy tym należy, że przez "możliwość zapoznania się" z istotnymi postanowieniami umowy należy rozumieć przekazanie inwestorowi informacji w tym zakresie w taki sposób, aby mógł się z nimi zapoznać. Dopiero w takiej sytuacji aktywne zachowanie inwestora może być uznane za wyrażające zgodę na zawarcie określonej umowy, skonkretyzowanej przynajmniej w odniesieniu do jej istotnych postanowień, wpływających na zakres odpowiedzialności inwestora. W związku z powyższym przesłanka możliwości zapoznania się z istotnymi postanowieniami umowy podwykonawczej będzie spełniona, gdy informacja o tych postanowieniach dotrze do inwestora w taki sposób, który umożliwia zapoznanie się z nią, analogicznie do zasad składania oświadczeń woli wyrażonych w art. 61 k.c.”

Zważywszy na uzasadnienia powołanych orzeczeń, nie może zostać uznane za zasadne i wystarczające do uznania powoda za podwykonawcę przez Inwestora to, że jego pracownicy byli obecni na budowie, posiadali kamizelki z napisem (...), wykonywane przez nich prace były wpisywane do dziennika budowy, jak i to, że nikt nie zgłaszał zastrzeżeń co do ich obecności na budowie. Z ustalonego stanu faktycznego, jak i treści umów wynika bowiem, że powód miał dostarczać pracowników do wykonywania czynności, jednakże nie jako podwykonawca konkretnie określonych fragmentów prac, stanowiących jedną całość, względnie zajmować się pracami porządkowymi, przy pomocy najętych pracowników. Powyższe nie świadczy jednak o tym, aby po pierwsze były to prace budowlane, stanowiące zamknięty fragment większej całości, jak i aby inwestor wyrażał zgodę na przyjęcie powoda jako podwykonawcy i ponosił odpowiedzialność solidarną za jego zobowiązania wraz z wykonawcą. Wpisy w dzienniku budowy stanowią bowiem potwierdzenie wykonania prac przez faktycznych podwykonawców, pod ich nadzorem, przy pomocy pracowników dostarczonych przez powoda. To, że pracownicy powoda znajdowali się na terenie budowy, nikt

nie zobowiązywał ich do opuszczenia terenu budowy, nosili kamizelki z napisem (...) nie świadczy natomiast o tym, aby Inwestor zaakceptował powoda jako podwykonawcę.

Kolejno należało się odwołać się do pierwszej umowy o nr (...) zawartej przez powoda z (...) S.A. w W. oraz (...) Sp. z o.o. w K.. W tym przypadku powód zobowiązał się do wykonywania prac ogólnobudowlanych na rzecz generalnego wykonawcy. W zakresie powyższej umowy dostarczał na plac budowy pracowników, którzy podlegali pod kierowników budowy Stadionu (...) poszczególnych sekcji i wykonywali prace przez nich zlecone. Powód w zakresie, w którym wykonywał prace na rzecz Generalnego Wykonawcy nie spełniał więc wymogu prac budowlanych, bowiem efektem końcowym prac jego firmy nie był zmaterializowany przedmiot, który wchodzi w część składową Stadionu (...), a jedynie szereg prac pomocniczych. Nie można więc uznać jego firmy jako podwykonawcy, a jego działalności jako robót o charakterze budowlanym. Powód świadczył w ocenie Sądu usługi dostarczenia pracowników, którzy podlegali pod inne osoby, pracujące na budowie Stadionu (...) w W..

Następnie, odnośnie drugiej zawartej przez powoda umowy o nr (...) wskazać należy, iż dotyczyła ona jedynie prac porządkowych, co wynikało już z samej jej treści. W związku z powyższym powód nie może dochodzić zapłaty z tytułu tej umowy na podstawie przepisów dotyczących umów o roboty budowlane, ponieważ z samej jej treści wynika, że dotyczyła ona innego zakresu prac niż wskazane w art. 647 i następnie k.c.

Na marginesie dodać należy, iż treść protokołów robót, załączonych przy fakturach, wskazuje na łączne wykonanie prac ogólnobudowlanych i porządkowych. Powód wystawiał natomiast faktury ogólne, za prace ogólnobudowlane. Tym samym, o czym dodatkowo poniżej, nie wykazał, jakich faktycznie prac wystawione faktury dotyczą.

Z tego też względu wskazać należy, iż roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie również z powodu braku należytego wykazania przez powoda wywodzonego przez siebie roszczenia. Zgodnie z art. 6 k.c. to na powodzie ciążył ciężar udowodnienia faktów, z których wywodził on skutki prawne. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż nie wykazał on które faktury wystawione przez niego na rzecz (...) S.A. oraz (...) Spółki z o.o. zostały przez powyższe podmioty zapłacone i z tytułu których zatrzymano wartość z faktur 5%. W aktach sprawy znajdują się jedynie kopie faktur, które wystawił powód za pracę na rzecz obydwu Spółek, jednak nie ma w nich wzmianki o uznaniu ich przez drugą stronę, względnie ich odrzuceniu, brak również dowodów potwierdzających dokonanie płatności w niższej wysokości. Jedynie w swoich zeznaniach wskazał, iż prawdopodobnie ostatnich dwóch faktur nie zapłaciła (...) S.A. Dodać należy, iż powód nie wykazał w jakiej części roszczenie kierowane w stosunku do (...) SA zostało zgłoszone w ramach postępowania upadłościowego ww. Spółki i wciągnięte na listę wierzytelności.

Mając na uwadze powołane okoliczności, brak było podstaw do uznania roszczenia powoda w stosunku do Skarbu Państwa jako Inwestora w procesie inwestycyjnym budowy Stadionu (...) w W.. Po pierwsze umowy zawarte przez powoda nie mogą być uznane za umowy o roboty budowlane, sam powód nie został zaakceptowany przez Inwestora jako podwykonawca, co wyłącza odpowiedzialność solidarną, a roszczenie, co wskazano powyżej, nie zostało też udowodnione. Podkreślić należy, iż strona pozwana w ocenie Sądu w sposób prawidłowy wywiązała się z nałożonych zarządzeniami obowiązków przedstawienia odpowiedniej dokumentacji w zakresie samego procesu inwestycyjnego, w szczególności listy zaakceptowanych podwykonawców. Podkreślić należy, iż to powód, przed przystąpieniem do wykonywania umowy, winien uzyskać potwierdzenie akceptacji ze strony Inwestora. W jej braku, może wyłącznie dochodzić roszczenia bezpośrednio od podmiotów z którymi zawarł umowę z tytułu je nieprawidłowego wykonania. Nadto, co wskazywano już uprzednio, charakter umów zawartych przez powoda świadczy o tym, iż były to umowy o świadczenie usług, nie mające cech umów o roboty budowlane, co tym bardziej skutkuje odpadnięciem podstawy prawnej z tego tytułu do dochodzenia dalszych roszczeń. Zważywszy już tylko na powyższe okoliczności, bezprzedmiotowe było prowadzenie postępowania dowodowego, zaoferowanego przez powoda obejmującego opinie biegłego z zakresu kosztorysowania, jak i świadków. Co do pierwszego z wniosków, powód nie wykazał, aby jako przedsiębiorca wykonał kompleksowo jakikolwiek fragment prac, mających cechy robót budowlanych. Co do świadków – wobec poczynionych ustaleń, bezzasadne i bezprzedmiotowe było prowadzenie dowodu z ich zeznań na okoliczność wykonanych prac.

Mając na uwadze wskazaną przez Sąd argumentację, należało uznać roszczenie powoda za bezzasadne i powództwo oddalić.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z którym powód jako strona przegrywająca zobowiązany jest zapłacić stronie przegrywającej koszty procesu. W niniejszym postępowaniu Sąd zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej tj. Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej wykonującej zastępstwo procesowe Skarbu Państwa – reprezentowanego przez Ministra Sportu i Turystyki kwotę 3.600,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.